

M. Saim UYSAL

IMF Raporu ve para maliye politikaları

27.9.2019

Geçen haftayı iki önemli gelişmeyle sonuçlandırdık. Birincisi IMF anlaşmasının 4. Maddesi (konsültasyon çalışması) kapsamında gözden geçirme heyetinin ülkemizdeki çalışmaları sırasında muhalefetle görüşmesinin yarattığı tartışmalar, bir diğeri ise Merkez Bankası başkanı Sn. Uysal'ın "Ekonomik Görünüm" konusunda Ankara Sanayi Odası'nda yaptığı konuşma. Bu yazımızda ülkemiz ekonomisi konusunda IMF raporunun satır aralarında vurguladığı bizce çok önemli tespitleri ile para ve maliye politikası uygulayıcılarının bakış açıları arasındaki farkları açıklamaya çalışacağız.

Öncelikle IMF anlaşmasının 4. Madde kapsamındaki gözden geçirme bir stand-by görüşmesi değil. Uluslararası anlaşma gereği yılda bir defa hükümetle beraberce kararlaştırılıp gözden geçirme sonuçlarının bir raporla IMF e üye 186 ülkeye sunulduğu bir çalışma. Bu çalışma sırasında hükümetin yanında sivil toplum kuruluşları ve muhalefetle görüşülebiliyor.

IMF raporunun tespitlerinde ise dikkati çeken hususları şöyle özetlemek mümkün; Kısa vadeli büyümeye odaklanmayıp orta vadede sürdürülebilir bir kalıcı büyüme hedeflenmeli. Faizlerin düşürülmesi isteniyorsa öncelikle enflasyon kalıcı bir şekilde düşürülmelidir. Merkez Bankasının para politikası ile BDDK'nın maliye politikası, özellikle faiz indirimleri ve kredi büyümesini kolaylaştırıcı yönleriyle çok agresif. Faizler, enflasyonda kalıcı düşüşler istikrarlı hale getirilmeden hızlı indirilmemeli. Aksi halde TL da istikrar sağlanması güçleşir, Dolarizasyon gevşemez. Büyümede kalıcı bir şekilde başarılı olabilmek için; öncelikle enflasyonun kalıcı bir şekilde düşürülmesi, orta vadede bütçenin dengelenmesi, rezervlerin kırılabilirlikleri azaltıcı orana yükseltilmesi gerekmektedir. BDDK dışında bağımsız bir kuruma stres testlerini yaptırıp banka bilançolarının objektif bir değerlendirilmesine imkân verilmelidir. İflas ve konkordato kurumları gözden geçirilmeli. Verimliliği arttırmak için yapısal reformlara zaman geçirilmeden başlanmalı. Orta vadede canlandırıcı gevşek maliye politikası GSYİH'nın %1.5 unu aşmamalıdır. Aksi halde borç yükü problem yaratır. Varlık fonu bütçe içine alınıp denetlenmesi

sağlanmalıdır. (Son günlerde bu fon kaynaklarının şirket kurtarmalarda kullanıldığı yönünde haberlerin çıkması bu tespiti doğruluyor.) Kamu bankaları ve KGF aracılığıyla verimsiz, batık firmalara değil ödeme gücü olan şirketlere kredi verilmelidir.

İzlenen para ve maliye politikaları ile IMF nin yaptığı tespitleri karşılaştıracak olursak şu sonuçları çıkarmak mümkün; Kalıcı enflasyon düşüşü yaratmadan agresif faiz indirimi uygulanıyor. Kamu harcamaları kaynaklı büyüme politikası izleniyor. IMF, bunun sürdürülmesinin mümkün olmadığını, borç büyümesi ile karşılaşılacağını ifade ediyor. G.S.Y.İ.H'nin %1.5 unu geçen gevşetici maliye politikalarının problem yaratacağı ifade ediliyor. Bizdeki uygulama ise bu oranın üstünde. Banka bilançolarının daha şeffaf ve netleştirilmesi için bağımsız bir kurum tarafından test edilmesini, tahsili gecikmiş alacak oranının gerçekte %6.3nü yoksa daha yüksek bir oran mı olduğu konusunun açıklığa kavuşturulmasını belirtiyor. (Üç grup halinde olduğu söylenen problemlili kredilerin ne kadarının batık olduğu netleştirilmelidir.) Son olarak Merkez Bankası'nın eski başkanı Sn. Durmuş Yılmaz'ın bir tespitini hatırlatalım. "Bu tür gözden geçirilmeler genellikle IMF'nin alt düzeydeki elemanları ile yapılır. Bizdeki gözden geçirmeye IMF Avrupa Direktörü Poul Thomsen ve IMF Türkiye masası şefi Donal Mc Gettigan katıldı. Acaba hükümet IMF ile yeni bir anlaşma yapmaya mı hazırlanıyor"

Özetle daha önce yaptığımız hataları tekrarlamamaya özen göstermemiz gerekiyor. Kısa vadede geçici olumlu sonuçlar alıp orta ve uzun vadede hayal kırıklıklarına devam etmemeliyiz. Kısa vadede acı ancak orta ve uzun vadede kalıcı olumlu sonuçlar almaya yönelmeliyiz.